

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ УТЕРОТОНІЧНИХ,
ГОРМОНАЛЬНИХ І НЕЙРОТРОПНИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ
ПІДВИЩЕННЯ ЗАПЛІДНЕНОСТІ КОРІВ І ТЕЛИЦЬ.**

**Станішевський Є.Ф., Розум Л.М., к.в.н., доценти, Розум Є.Є., асистент
Одеський державний аграрний університет**

Встановлено, що введення утеротону внутрішньом'язово за 10–15 хвилин до введення сперми підвищує заплідненість корів після першого осіменіння на 16,0 %, а пітуїтрину цервікально на 13,3%. Підвищення заплідненості багаторазово осіменених корів шляхом використання нейротропних і гормональних препаратів за наведеною схемою є ефективним. Це пояснюється тим, що нейротропні препарати нормалізують трофічні процеси в статевих органах і сприяють заплідненості в наступну охоту.

Ключові слова: утеротонічні, гормональні і нейротропні препарати, утеротон, пітуїтрин, заплідненість, статева охота.

Основними прийомами підвищення заплідненості корів є застосування медикаментозних засобів до введення сперми та після осіменіння [1].

Відтворення тварин є необхідною передумовою підтримання чисельності їх поголів'я та забезпечення відповідного рівня виробництва тваринницької продукції. На думку вітчизняних вчених, стандартом плодючості великої рогатої худоби є отримання 90 телят від 100 корів за рік.

Вирішення проблеми збільшення виробництва продукції тваринництва неможливе без використання сучасних біотехнологічних методів, які спрямованні на інтенсивне використання відтворної здатності корів. Основними прийомами підвищення заплідненості корів є застосування медикаментозних засобів до введення сперми та після осіменіння [2,3].

Встановлено, що в регуляції скорочень матки велике значення мають адренергічні механізми. При дії на організм тварин факторів зовнішнього середовища, особливо під час проведення штучного осіменіння, катехоламіни, вступають у контакт з β -адренорецепторами і збуджують їх, гальмують моторику матки. Отже, блокада β -рецепторів знижує ефект катехоламінів і призводить до активації скорочень матки. Доведено, що β -адреноблокатори паралельно підвищують чутливість матки до утеротонічних препаратів (окситоцину, ацетилхоліну, простогландинів та ін) [4,5].

В останні роки в літературі з'явилися повідомлення про використання з метою підвищення заплідненості корів нового класу біологічно активних речовин утеротонічної дії – β -адреноблокаторів або адренолітиків. Їх доцільно використовувати як лікувальний і профілактичний засіб, а також для підвищення заплідненості тварин при штучному осіменінні Крім того, встановлено підвищення заплідненості самок після одноразового використання утеротонічних речовин [6].

Аналізуючи дані про ефективність штучного осіменіння корів у господарствах Одеської області нами встановлено, що є багато корів, які після отелення приходять в охоту декілька разів і багаторазово осіменяються, однак

безрезультатно. На одне запліднення впродовж 3 років проводилось в середньому 2 осіменіння і більше.

Мета дослідження. Експериментально обґрунтувати застосування пропонованих медикаментозних засобів для підвищення заплідненості корів і телиць при штучному осіменінні їх.

Матеріал і методи дослідження.

В дослідках з метою підвищення результативності штучного осіменіння корів випробували утеротонічні препарати утеротон і окситоцин. Вивчення впливу препаратів утеротону і окситоцину на заплідненість корів виконано на 112 коровах. Тваринам першої дослідної групи (n=40) за 10–15 хвилин до штучного осіменіння одноразово внутрішньом'язово вводили утеротон в дозі 10 мл (50 мг); коровам другої дослідної групи (n=40) за 10 хв до осіменіння вводили 10 мл (50 ОД) окситоцину внутрішньом'язово. Коровам контрольної групи (n=32) препарати не вводили. В другому досліді використовували на 76 коровах окситоцин або пітуїтрин цервікально одразу після введення сперми.

Використання стимуляторів для підвищення заплідненості тварин – ефективний спосіб підвищення відтворення стада. Це підтверджується результатами стимуляції заплідненості корів нейротропними препаратами (прозерином) і гормональними (прогестероном). Для проведення досліді ми сформували 2 групи корів з багаторазовими, безрезультатними осіменіннями (3 рази і більше) дослідну (n=15) і контрольну (n=10). Коровам дослідної групи перед введенням сперми за 10 хв внутрішньом'язово вводили 2 мл 0,5 % р-ну прозерину і через 15 хв. після осіменіння підшкірно 2 мл 1 % р-ну прогестерону.

Результати досліджень та їх обґрунтування.

Результати проведеного досліді наведено в таблиці.

Таблиця

Заплідненість корів при використанні утеротонічних, нейротропних, гормональних препаратів

Групи корів	Всього осіменено корів, гол.	Стали вагітними, гол.	Заплідненість, %	Різниця відносно до контролю
Ефективність утеротону і окситоцину				
1 дослідна	40	24	60,0***	+16,3
2 дослідна	40	20	50,0**	+6,3
Контрольна	32	14	43,6	–
Ефективність пітуїтрину і окситоцину цервікально				
1 дослідна	30	19	63,3	+22,8
2 дослідна	30	25	76,66***	+32,8
Контрольна	16	7	43,75	
Ефективність прозерину і прогестерону				
1 дослідна	15	12	80,0**	+6
Контрольна	10	6	60,0	+20

Примітка: р – відносно контрольної групи: **<0,01; ***<0,001.

Аналізуючи дані таблиці видно, що введення утеротону за 15 хвилин до штучного осіменіння, підвищує заплідненість корів від першого осіменіння на 16,3 % порівняно з контролем і на 10,0 % при застосуванні окситоцину (p<0,001).

Введення 50 ОД окситоцину за 10 хвилин до штучного осіменіння сприяло

підвищенню заплідненості корів від першого осіменіння на 6,3 % ($p < 0,01$) порівняно з контролем (50,0 % проти 43,8 %).

У зв'язку з цим доцільніше використовувати окситоцин цервікально за 1–2 хвилини до осіменіння або відразу після нього.

Дані, які наведено в таблиці свідчать, що заплідненість корів була значно вищою при використанні пітуїтрину цервікально після введення сперми порівняно з окситоцином. Різниця становила 13,3 % ($p < 0,001$) (76,6 % проти 63,3 %).

У контрольній групі, де коровам препарати не вводили, заплідненість становила 43,8 %, що на 22,9 % менше, ніж при використанні окситоцину та на 32,9 % менше, ніж після введення в цервікальний канал пітуїтрину.

Введення прозерину коровам до осіменіння, а прогестерону після введення сперми підвищило заплідненість на 20,0 % порівняно з контролем.

Аналізуючи дані таблиці видно, що в дослідній групі стали вагітними після осіменіння 12 корів (80,0 %), а у контролі, де стимулюючі препарати коровам не вводили, заплідненість після першого осіменіння становила 60,0 %.

Висновки

1. Введення утеротону внутрішньом'язово за 10–15 хвилин до введення сперми підвищує заплідненість корів після першого осіменіння на 16,0 %, а пітуїтрину цервікально на 13,3%.

2. Підвищення заплідненості багаторазово осіменених корів шляхом використання нейротропних і гормональних препаратів за наведеною схемою є ефективним. Це пояснюється тим, що нейротропні препарати нормалізують трофічні процеси в статевих органах і сприяють заплідненості в наступну охоту.

Список літератури

1. Хомин С.П. Етіопатогенез і значення акушерської патології в етіології неплідності корів / С.П. Хомин // Науковий вісник Львівської державної академії ветеринарної медицини імені С.З. Гжицького і Здобутки і перспективи ветеринарного акушерства. – Львів, 2002. – Т.4, № 5. – С. 222–225.
2. Харута Г. Велика рогата худоба: перспективи відтворення стада / Г. Харута // Ветеринарна медицина України. – 1996. – № 1. – С.26–27.
3. Шипилов В.С. Основы повышения плодовитости животных / В.С. Шипилов. – Смоленск, 1994. – 158 с.
4. Зверева Г.В. Рекомендації з профілактики неплідності худоби / Г.В. Зверева, В.А. Яблонський, С.П. Хомин. – Львів: ДНДКІ ветпрепаратів, 2001. – 18 с.
5. Гришко Д.С. Замкнена система профілактики акушерських захворювань у корів і підвищення життєздатності новонароджених телят / Д.С. Гришко, Д.М. Жидков // Науковий вісник НАУ. – Київ, 2000. – Т.22. – С. 58–60.
6. Сидоркин В.А. Опыт применения бета-адреноблокаторов в акушерско-гинекологической практике / Сидоркин В.А., Гавриш В.Г. // Ветеринария. – 2004. – № 8. – С. 35–38.

Эффективность применения утеротонических, гормональных и нейротропных препаратов для повышения оплодотворяемости коров и телок. Станишевський Е.Ф., Розум Л.М., Розум Е.Е.

Установлено, что введение утеротона внутримышечно за 10-15 минут до введения спермы повышает оплодотворяемость коров после первого осеменения на 16,0 %, а питуитрина цервикально на 13,3%. Повышение оплодотворяемости многократно осемененных коров путем использования нейротропных и гормональных препаратов за приведенной схемой является эффективным. Это

объясняется тем, что нейротропные препараты нормализуют трофические процессы в половых органах и способствуют оплодотворяемости в следующую охоту.

Ключевые слова: *утеротонические, гормональные и нейротропные препараты, утеротон, питуитрин, оплодотворяемость, половая охота.*

Efficiency of application uterotonic, hormonal and neurophilic preparations for increase of fertilization cows and heifers. Stanishevskij E.F., Rozum L.M., Rozum E.E.

It is established, that introduction uterotonum intramuscularly 10-15 minutes prior to sperm introduction raises impregnated cows after the first fertilization on 16,0 %, and pituitrinum cervical on 13,3 %. Increase impregnated repeatedly inseminated cows by use neurophilic and hormonal preparations behind the resulted scheme is effective. This results from the fact that neurophilic preparations normalise trophic processes in sexual organs and promote impregnated in the following hunting.

Key words: *losstonicity, hormonal and neurophilic preparations, uterotonum, pituitrinum, to impregnate, sexual hunts.*